

Reactie Curio

Internetconsultatie Wet uitwerking burgerschapsopdracht WEB

Vooropgezet: de internetpagina was een aantal dagen niet bereikbaar. We hadden onze reactie dinsdag 15 april willen plaatsen.

Vraag 1: Wilt u reageren op het wetsvoorstel uitwerking burgerschapsopdracht WEB? Algemeen

- **Reactie Curio:**
Curio steunt het wetsvoorstel omdat het helpt het burgerschapsonderwijs te verbeteren. Het zorgt voor meer kwaliteit van het onderwijs en sluit goed aan bij de wettelijke opdracht die het mbo heeft. Studenten hebben recht op goed en toekomstgericht burgerschapsonderwijs.

De kwaliteit van het burgerschapsonderwijs in het mbo is nog beneden de maat, blijkt uit eerder uitgevoerde onderzoeken (zoals in de evaluatie [Evaluatie Burgerschapsagenda mbo 2017-2021](#)¹ en [Loopbaan en burgerschapsonderwijs in het mbo](#)²).

Wij zijn van mening dat het huidige wetsvoorstel een impuls biedt aan de kwaliteit van het burgerschapsonderwijs en studenten en docenten stimuleert. Dit wetsvoorstel ondersteunt mbo-instellingen om de weerbaarheid en wendbaarheid van studenten te vergroten in onze complexe samenleving.

Eerdere pogingen om het onderwijs te verbeteren zonder een wettelijk instrument zijn het afgelopen decennium helaas gestrand. Mbo-instellingen zijn vervolgens aan zet uitvoering te geven aan de wet.

Vraag 2: Wat vindt u van de uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel met betrekking tot de burgerschapsopdracht op mbo- en vavo-instellingen? Zijn er specifieke voorbeelden of ervaringen die u kunt delen?

- **Reactie Curio:**
Voorgenomen veranderingen zijn uitvoerbaar en haalbaar. Curio dringt erop aan om per schooljaar 2026-2027 de wetwijziging in te voeren, of als dat niet lukt, zo spoedig mogelijk. Bij uitstel neemt het gevoel van urgentie af. Ieder jaar later dupeert een generatie studenten. In ons beeld sluit de wet goed aan op de afspraken die reeds gemaakt zijn in mbo-raadverband (visie, bekwaamheidsprofiel, opname in de PDCA-cyclus en reserveren van tijd en budget). Daarmee hebben de instellingen reeds eerder ingestemd. De wet zet de urgentie van het nu echt nakomen van deze afspraken aan.

Daarnaast hebben onderwijsinstellingen reeds kunnen voorsorteren op uitvoerbaarheid en haalbaarheid van de wet door middelen beschikbaar te stellen vanuit de lumpsum en de kwaliteitsgelden 2024-2027. Mbo-instellingen bepalen immers zelf hoe ze de kwaliteitsagenda-gelden inzetten voor doelstelling 3.2 (visie, bekwaamheidsprofiel en professionalisering). Daarbinnen zijn drie maatregelen belangrijk:

1. Docenten aannemen op basis van het bekwaamheidsprofielen en bijscholen waar nodig.
2. Opleidingsachtergrond van docenten burgerschap volgen.
3. Docenten verder professionaliseren op basis van het bekwaamheidsprofiel.

¹ KBA Nijmegen. (2021). *Evaluatie Burgerschapsagenda mbo 2017–2021*. Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt. <https://kbanijmegen.nl/publicaties/algemeen/evaluatie-burgerschapsagenda-mbo-2017-2021/>

² ResearchNed. (2017). *Eindrapport onderzoek stand van zaken LOB en burgerschapsonderwijs mbo*. Tweede Kamer der Staten-Generaal. <https://www.researchned.nl/wp-content/uploads/2017/02/Eindrapport-onderzoek-stand-van-zaken-LOB-en-Burgerschapsopdracht-mbo.pdf>

(Daarnaast is er extra geld beschikbaar voor de scholing van de burgerschapsdocenten (Staatscourant 14 maart 2023, p. 20).

Vraag 3: Hoe denkt u dat deze doelstellingen de kwaliteit van het (burgerschaps)onderwijs kunnen verbeteren.

- **Reactie Curio:**
Het wetsvoorstel vraagt om commitment, verankering en borging van het burgerschapsonderwijs waardoor mbo-instellingen doelgericht, samenhangend en herkenbaar kunnen voldoen aan zowel de brede burgerschapsopdracht als burgerschapsonderwijs. De vrijblijvendheid en persoonsgebondenheid van burgerschapsonderwijs wordt daarmee uitgebannen, wat ten goede komt aan de maatschappelijke wendbaarheid en weerbaarheid van mbo-studenten.

Om de kwaliteitsimpuls een kwaliteitsslag te laten zijn, is de rol van de onderwijsinspectie belangrijk. Het wetsvoorstel geeft de onderwijsinspectie duidelijke kaders om de burgerschapsopdracht te beoordelen en eventueel te bewaken. Dit is nodig. Het afgelopen decennium laat zien dat het niet vanzelf gaat.

De vraag is op zijn plaats of de wettelijke zorgplicht sociale veiligheid expliciet in het wetsvoorstel dient te worden opgenomen. Er ligt immers een separaat wetsvoorstel: vrij en veilig onderwijs, waarin dat opgenomen is.

Vraag 4: Denkt u dat het wetsvoorstel voldoende flexibiliteit biedt voor mbo- en vavo-instellingen om hun eigen identiteit en visie te behouden? Kunt u dit toelichten?

- **Reactie Curio:**
Het biedt duidelijke uniforme handvaten en kaders, maar geeft vrijheid en ruimte per onderwijsinstelling om binnen grondwet artikel 23 verantwoord eigen keuzes te verbinden om burgerschapsonderwijs vorm te kunnen geven. Het wetsvoorstel is hier omtrent duidelijk en uitvoerbaar. Het wetsvoorstel is niet bevoogdend; het geeft juist ruimte om de identiteit van de onderwijsinstelling te integreren. De grondslag voor de kwalificatie-eisen ligt in het wetsvoorstel besloten. De inhoud van de beoogde kwalificatie-eisen is o.i. niet strijdig met artikel 23 Grondwet en biedt derhalve voldoende flexibiliteit om de eigen identiteit en visie te behouden.

Vraag 5: Welke mogelijke effecten verwacht u dat het wetsvoorstel heeft op de leeromgeving en de cultuur binnen mbo- en vavo-instellingen? Zijn er positieve of negatieve gevolgen die u voorziet?

- **Reactie Curio:**

Positief: Kwaliteitsverbetering op de leeromgeving en dan met name de onderwijsleeractiviteiten. Met de nadruk op de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

De aangescherpte inhoudelijke eisen en het instellingsexamen bieden kansen om te komen tot duurzaam toekomst gericht burgerschapsonderwijs. Het zet aan tot meer samenwerking tussen geprofessionaliseerde docenten burgerschap. De verwijzing naar het wetsvoorstel bekwaamheidseisen basisvaardigheden zal dit gaan versterken.

Positief: Kwaliteitsverbetering op de cultuur en dan met name de school als oefenplaats/ mini-samenleving. Met dit wetsvoorstel wordt de burgerschapsopdracht verankerd in een schoolcultuur. Het zegt iets over de kwaliteit van een instellingsvisie op burgerschap als hierin sociale veiligheid niet expliciet terugkomt. Een veilig en open leerklimaat is essentieel voor burgerschap onderwijsleeractiviteiten.

Negatief: Het wetsvoorstel biedt redelijk veel ruimte aan onderwijsinstellingen om eigenstandig keuzes te maken wat betreft doorontwikkeling op professionalisering van docenten burgerschap. Scholing op zowel vakinhoudelijk, pedagogisch als vakdidactisch

gebied is afhankelijk van verdelingsvraagstukken. We moeten zorgen dat de burgerschapsdocent en de student daar geen slachtoffer van worden. Zij verdienen een goed onderwijs en een goede facilitering, ongeacht de mbo-instellingen waar ze werken.